

BIURO RADY 26.01.2024

WÓJT GMINY LUBAŃ

ul. Dąbrowskiego 18, 59-800 Lubań
tel. 75 646 59 20, fax. 75 612 68 50
e-mail: info@luban.ug.gov.pl
www.luban.ug.gov.pl

PA.8141.4.2.2024.AK/1

5 . 4 6 4 . 6 8 7 7 9

reflex
PRG
29.01.2024 v.

Lubań, dnia 25.01.2024

Urząd Gminy Lubań
Sekretariat
2024-01-26
782.2024.RKG

Rada Gminy Lubań
ul. Jarosława Dąbrowskiego 18
59-800 Lubań

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje zadania własne do realizacji dla gmin w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Realizacja tych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w załączeniu przedkładam raport z wykonania zadań w 2023 roku ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lubań na lata 2022-2025.

WÓJT
M. Herciuk-Dąbrowicka
Małgorzata Herciuk-Dąbrowicka

25.01.24
M. Herciuk

Raport
z wykonania w 2023 roku zadań ujętych
w „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Lubań na lata 2022-2025”

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje zadania własne do realizacji dla gmin w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Realizacja tych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Sprawę prowadzi:
Agnieszka Kroczyńska

W ramach poniesionych wydatków w 2023 roku zrealizowano zadania jak niżej:

I. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU.

Do zadań własnych gminy należy powołanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na której spoczywa też obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Warunkiem dopuszczalności zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu jest łączne wystąpienie dwóch przesłanek: medycznej – stwierdzonego orzeczeniem biegłych uzależnienia od alkoholu – oraz co najmniej jednej z przesłanek wymienionych w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, to jest powodowanie w związku z nadużywaniem alkoholu:

- 1) rozkładu życia rodzinnego,
- 2) demoralizacji małoletnich,
- 3) uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny,
- 4) systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.

Tabela nr 1; Wykaz podjętych działań:

Prowadzenie działań w ramach procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków złożonych w 2023 r. do GKRPA.	19
	Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących.	11
	Odsetek rozpowszechnionych materiałów	20 %
Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień.	Odsetek przeszkolonych osób	12,5%

Występowanie uzależnienia w rodzinie pogarsza funkcjonowanie psychospołeczne wszystkich zaangażowanych w problemy osoby uzależnionej. Poszczególni członkowie rodziny żyją na co dzień w przewlekłym stresie, doświadczając z tego powodu wielu objawów natury psychicznej oraz somatycznej. Uzależnienie jednego z członków rodziny wpływa bardzo destrukcyjnie na pozostałe osoby, a przez ich zachowanie oraz postawy może być podtrzymane. Znajomość pewnych procesów zachodzących w rodzinie z problemem uzależnień może przyspieszyć zmiany i ochronić to, co na skutek trwania uzależnienia ulega niszczeniu.

Gmina Lubań zapewniła bezpłatną pomoc psychologiczną dla osób uzależnionych i ich rodzin.

II. UDZIELENIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE, POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ DOMOWĄ.

Zgodnie z zapisami art.4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „udzielenie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą” jest zadaniem własnym gmin, realizowanym w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Nadużywanie alkoholu stanowi duży czynnik ryzyka wystąpienia przemocy domowej.

Zapewnienie natychmiastowej i bezpośredniej pomocy osobom doznającym przemocy domowej jest warunkiem skutecznego zatrzymania przemocy, dotyczy to zarówno możliwości uzyskania wsparcia w ramach tzw. pierwszego kontaktu, jak i dostępu do specjalistów (prawnika, terapeuty, psychologa).

Tabela nr 2; Ogólny wykaz podjętych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Odsetek przeszkolonych osób.	18%
Podejmowanie działań w środowisku zagrożonych przemocą domową mającą na celu przeciwdziałanie temu zjawisku w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.	5
	Liczba założonych w 2023 r. procedur „Niebieskie Karty”.	16
	Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”.	19
	Odsetek przeprowadzonych specjalistycznych porad.	50%
	Liczba posiedzeń grup roboczych/ grup diagnostyczno-pomocowych.	105

III. ZWIĘKSZENIE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ, INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ ORAZ DZIAŁALNOŚCI SZKOLENIOWEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM, W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.

Od kilku lat poziom zadowolenia z życia i ogólny dobrostan dzieci i młodzieży pogarsza się. Badania nie tylko polskie, ale i międzynarodowe pokazują sytuację, która dawno przestała być niepokojąca, a stała się alarmująca. Z badań przeprowadzonych na zlecenie Rzecznika Praw Dziecka w 2021 roku wynika, że ok. 14% uczniów w naszym kraju wymaga interwencji związanej z ich zdrowiem psychicznym.

Cele działalności profilaktycznej zdecydowanie różnią się od celów, działalności naprawczej np. leczenia uzależnienia, interwencji kryzysowej itp. Istotą tych ostatnich jest zajmowanie się problemem (chorobą), kiedy już wystąpi.

Profilaktyka jest rozumiana jako świadome działanie mające na celu zapobieganie problemom (zaburzeniom, chorobom, dysfunkcjom) zanim one wystąpią.

Do profilaktyki zaliczane są również działania mające na celu ograniczenie (minimalizowanie) negatywnych konsekwencji zachowań ryzykownych.

Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych jest wiedza o czynnikach ryzyka danego problemu. Dlatego konstruowanie programów profilaktycznych musi uwzględniać wiedzę o czynnikach ryzyka i mechanizmach ich osłabiania.

W Polsce od 2010 roku funkcjonuje „System rekomendacji programów profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego”. W bazie programów rekomendowanych w ramach tego systemu są umieszczane programy, które przeszły pomyślnie specjalne badania.

Gmina Lubań w 2023 roku realizowała następujące programy rekomendowane:

1) Program „Poruszające Bajki o Emocjach”, który powstał w celu wspierania rozwoju kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci w wieku przedszkolnym, które pomagają w:

- radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami,
- komunikowaniu swoich potrzeb i odczuć,
- nawiązywaniu i utrzymywaniu zdrowych relacji z rówieśnikami.

Celem programu jest zatem wzmacnianie umiejętności rozpoznawania emocji u siebie i innych, wyrażania ich w konstruktywny sposób i regulowania ich natężenia. Tak ukształtowane i wzmocnione na wczesnych etapach życia umiejętności emocjonalne mogą przyczynić się do dobrostanu psychicznego, lepszego rozumienia siebie i korzystnego budowania relacji z innymi ludźmi. Ma to kluczowe znaczenie w przeciwdziałaniu zachowań problemowych i ryzykownych.

2) Program „Domowych Detektywów”, którego celem jest opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz ograniczenie problemów związanych z piciem alkoholu poprzez wzmacnianie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących.

Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki, rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień oraz integracji społecznej osób z uzależnieniami stanowią zadania własne gminy. Realizacja tych działań prowadzona jest na podstawie zadań określonych w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, których obowiązek opracowania nakłada na jednostki samorządu terytorialnego ustawa z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw. Ta sama ustawa umożliwiła w ramach gminnych programów realizację zadań dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, zawężając jednakże zakres tych działań do prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Termin „uzależnienia behawioralne” którymi posłużył się ustawodawca, określa takie formy uzależnienia, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych – alkoholu, narkotyków, leków, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. koncentracja uwagi i utrata kontroli nad tymi zachowaniami.

Przedstawiciele systemu wsparcia uczestniczyli w szkoleniu pt. „Zaburzenia uprawiania hazardu i inne tzw. nałogi behawioralne”, prowadzonym przez specjalistę psychoterapii uzależnień Panią Jadwigę Fudała.

W 2023 r. zrealizowano w placówce oświatowej, którego organem prowadzącym jest Gmina Lubań, „Program o uzależnieniach behawioralnych. Stawiam na siebie”

Program skierowany jest do uczestników w wieku 13-15 lat oraz do osób dorosłych (rodziców). Celem programu jest pogłębienie wiedzy o uzależnieniach behawioralnych, wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego młodzieży oraz poszerzenie wiedzy rodziców odnośnie występujących czynników chroniących i czynników ryzyka w celu wspomaganie zharmonizowanego rozwoju młodzieży po zakończeniu realizacji programu.

Jednym z istotnych społecznie zjawisk, któremu warto poświęcić szczególną uwagę w ramach gminnych programów rozwiązywania problemów alkoholowych, jest spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży i związane z tym konsekwencje zdrowotne dla dziecka.

Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) to zaburzenia rozwoju występujące u dzieci matek pijących alkohol w czasie ciąży. Ponieważ nie ma „bezpiecznej” ilości alkoholu, której spożycie nie naraża dziecka na wystąpienie FASD, kobiety planujące dziecko lub spodziewające się go nie powinny pić alkoholu!

W 2023 r. przedstawiciele oświaty i systemu wsparcia rodziny uczestniczyli w szkoleniu pt. „Funkcjonowanie dziecka z FASD w rodzinie, szkole i społeczności”. Szkolenie odbyło się pod patronatem Polskiego Instytutu FASD.

Tabela nr 3; Ogólny wykaz podjętych działań:

Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci młodzieży	Odsetek wprowadzonych programów rekomendowanych z Bazy Programów Rekomendowanych	7%
	Odsetek szkół, w których realizowany jest rekomendowany program profilaktyczny.	25%
	Odsetek szkół, w których zrealizowano działania edukacyjne dotyczące zagrożeń związanych z alkoholem lub uzależnieniem behawioralnym.	25%
	Odsetek nauczycieli uczestniczących w szkoleniu przygotowującym nauczycieli do realizacji programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji.	16%
Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie problematyki alkoholowej, narkotykowej i uzależnień behawioralnych.	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych na temat FASD.	1.
	Liczba zakupionych specjalistycznych opracowań, książek, czasopism, publikacji.	2.
	Liczba wykupionych prenumerat czasopism.	2.

IV. WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Wśród różnych podmiotów wspieranych w ramach gminnego programu, szczególne miejsca zajmują stowarzyszenia abstynenckie. Jako grupa osób z podobnymi doświadczeniami mogą stanowić dla siebie wartościowe miejsce wsparcia, budowania zdrowych relacji interpersonalnych oraz nauki życia w trzeźwości. Prowadzą one działania na dwóch płaszczyznach:

- wewnętrzną – na rzecz swoich członków, osób uzależnionych oraz ich rodzin,
- zewnętrzną – na rzecz społeczności lokalnej.

Stowarzyszenia umożliwiają swoim członkom korzystanie z różnych form aktywności, do których należą m.in.: warsztaty i treningi rozwoju osobistego, spotkania rodzinne, zajęcia sportowe i turystyczne, wspieranie w szukaniu pracy, pomoc prawna.

W 2023 roku Gmina Lubań udzieliła dotacji Lubańskiemu Stowarzyszeniu Abstynentów „Odnowa” ul. Dolna 8; 59-800 Lubań na realizację zadania publicznego.

Tabela nr 4; Ogólny wykaz podjętych działań:

Wspomaganie działalności stowarzyszeń abstyntenckich w obszarze integracyjnym promującym zdrowy i trzeźwy styl życia, ukierunkowany na członków stowarzyszenia i ich rodzin.	Liczba przyznanych dotacji.	1.
--	-----------------------------	----

Stowarzyszenia abstyntenckie podejmują aktywności ukierunkowane na wspieranie abstynencji i trzeźwienia, pomoc w rozwiązywaniu różnorodnych problemów, nawiązanie kontaktu z osobami uzależnionymi, motywowanie ich do leczenia odwykowego. Podejmują też interwencje rehabilitacyjne skierowane do osób uzależnionych i członków ich rodzin, ucząc umiejętności psychologicznych, społecznych i praktycznych. Oddziaływania te są niezwykle istotnym elementem w procesie zdrowienia.

Lubańskie Stowarzyszenie Abstynentów „Agat” ul. Armii Krajowej 30; 59-800 Lubań otrzymało od Gminy Lubań wsparcie na udział w szkoleniu „Programu Rozwoju Osobistego” autorstwa Pani Anny Dodziuk.

Wspomniany „Program Rozwoju Osobistego” obejmował 150 godzin zajęć terapeutyczno-rozwojowych dla osób uzależnionych od alkoholu, po ukończeniu terapii własnej, zajmującym się udzielaniem pomocy osobom uzależnionym. Zajęcia odbywały się w Fundacji Rozwoju Profilaktyki, Edukacji i Terapii Problemów Alkoholowych „Etoh” w Warszawie.

Lubańskie Stowarzyszenie Abstynentów „Agat” organizowało festyn pt. ” Z rodziną najlepiej”, na który Gmina Lubań przeznaczyła materiały wspomagające działania edukacyjne.